

Marija Knežević

BEZ STRAHA OD PROMENE

Zovem se Marijana. U stvari, ne znam. Pravo ime mi je Mirjana. Po zanimanju sam junakinja telenovele "Oduvek i zauvek". Tamo sam razmažena ćerka bogatog preduzetnika – problematična Marijana, kako je to definisao producent. Već od treće epizode ljudi, pa čak i najbliža okolina, počeli su da me oslovljavaju sa Marijana. Sutra se emituje sto osamdeset šesta epizoda. Ni meni više ne pada na pamet ime Mirjana, osim danas, kada vam pišem, a pišem zato što mi nije dobro, zato što imam potrebu da se izjadam. Makar toliko. Nema drugog razloga za ovu ispovest. Ovo je moja priča, molim vas, upamtite – moja! I uopšte me ne zanima da li se nekome sviđa ili ne sviđa. Čitavog života, čini mi se, ugađam. Sada želim i nešto za sebe. Evo, ovu priču. Makar toliko.

Moj otac u seriji zove se Maks i, kako rekoh, bavi se unosnim poslom – vodi nekoliko građevinskih firmi, nikada nije kod kuće, pravi novac i zabavlja se. Osim majke, brata i mene, ima ljubavnicu, Julijanu, što se saznalo u dvadeset osmoj epizodi. Ni mi nismo znali za nju pre toga, jer producent menja stvari na licu mesta. Poznata su nam, u vrh glave, naredna tri nastavka. Julijana mu je pala na pamet u dvadesetoj epizodi, to sam saznala na dan snimanja. Moj otac u takozvanom "pravom" životu zove se Nenad. Donedavno je bio inženjer u čuvenom preduzeću za proizvodnju onih golemih cevi za naftovode. Imali su ogroman izvoz i velike plate. Mama, starija sestra i ja smo, što se kaže, živele u svili i kadifi. Pre nekoliko godina je preduzeće u kojem je radio moj otac propalo. Ne znam zašto. Zaposleni su neko vreme dobijali nekakvu "nadoknadu", potom ni to, a onda su im predočili da mogu da se prekvalifikuju ili da daju otkaz. Preduzeće je otkupio jedan naš povratnik iz Australije (nadmen čovek, neotesan – videla sam ga samo jednom) i preobratio ga u radionicu za izradu trenerki. Budući da ima pedeset dve godine, moj otac je rešio da ostane i sada radi na odeljenju za izradu patent zatvarača, poznatijih kao rajsferšlusi. Gazda se retko obraća svojim radnicima, na nekoj mešavini zaboravljenog srpskog jezika i čudnog engleskog. Plate su užasno male. Otuda ja u seriji, da skratim priču, inače sam bila na drugoj godini orijentalistike u trenutku kada je moj otac prihvatio da dizajnira "zipove".

U redu. I sad, zašto se ja žalim, tačnije kukam, mada vi to još niste čuli jer – tek smo u trećem pasusu? Odmah da kažem da nisam sigurna, verovatno ne umem da se izrazim, retko kad se izražavam, ili pak ne znam tačno šta osećam. Ja nisam od onih profesionalnih pisaca koji su u stanju da izbace kolumnu dnevno. Nisam čak ni glumica, ja sam lik. Prema tome, mogu samo da pokušam da objasnim zbog čega sam ovoliko utučena, mada mi nije stalo, rekla sam, sve što želim jeste da se izjadam.

Krenuću iz sredine, pretpostavljam, jer više ne znam šta su početak i kraj. Meni je sve sredina. Pa evo, da počnem od situacije u kući. Mislim, naravno, na kuću u TV seriji. Već u pedeset trećoj epizodi (da vas podsetim, pošto i sama brzo zaboravljam prethodne epizode, a i za one koji se gnušaju telenovela) moj otac se kandidovao za gradonačelnika. U

pedeset petoj su ga izabrali i od tada je sa njim nemoguće razgovarati. Potpuno se uživeo u lik političara, nervira me tim lažnim strpljenjem, upornim osmehom i povremenim žmirkanjem dok mu nešto pričam. Da ne govorim o tome što sada moram da zakazujem razgovor sa njim i to preko pomenute Julijane. Mada, ako ćemo iskreno, ona se veoma promenila već u sedamdesetoj epizodi. Svi smo se iznenadili. Isprva je bila samo ambiciozna sekretarica koja ne bira sredstva da se domogne novca i samim tim uticaja. Međutim, kada se svega toga domogla, u Julijani se nešto promenilo, mogli ste da vidite u čuvenoj sceni kada se obraća sebi u ogledalu. Počela je da razmišlja o smislu života, što od nje zaista niko nije očekivao, pa ni producent. Ispalo je da je Julijana jedini lik koji ume da sasluša.

Moj otac se, dakle, retko pojavljuje u scenama sa svojom porodicom, a i kada nastupi, prvo, i uglavnom jedino, što kaže (onim nepodnošljivo isfoliranim mirnim glasom, uvek u istoj intonaciji) jeste: "Da čujem, u čemu je problem?" Brat i ja se obavezno navučemo, za razliku od majke koja je odavno digla ruke: troši pare, menja momke, pa i po koju devojkicu, i sve više pije. Otac tada, navodno, pažljivo sasluša mog brata Mariju i mene, čuti sve vreme dok se ne uveri da smo ostali bez teksta, da bi na kraju rekao: "Razmisliću, nemoj da brineš, smislićemo nešto." Ali uvek i uvek tu istu rečenicu! Producent do nje veoma drži, niko ne sme ni da zucne, nekmoli da se pobuni i zatraži da se bar red reči promeni. Kada nam uspe da zakažemo sledeći razgovor sa njim, on uljudno moli da ga podsetimo o čemu smo ono razgovarali. I onda kaže: "Oprosti, prezauzet sam, naravno da se sećam, nemoj da brineš, smislićemo nešto."

U sedamdeset prvoj epizodi moj brat Mario se slupao u poršeu i u narednih sedam epizoda se nije znalo da li će se probuditi iz kome. Prethodno je uradio sve što treba: raskinuo s devojkicom (moja koleginica sa orijentalistike kojoj sam nabacila ovu tezgicu jer su i njeni roditelji propali), potukao se u kafani, sve vreme je pio i šmrkao. Pošto je preživio težak udes, rešio je da iz korena promeni svoj život. Shvatio je nesreću kao "znak od Boga", kako je rekao medicinskoj sestri sa kojom se već u narednoj epizodi oženio i sada imaju dvoje dece, dečaka i devojkicu. Samo da kažem da sam primetila kako je simetrija neobično važna za ovu priču. Elem, počeo je da radi u jednoj od očevih firmi i da lagano ulazi u svet politike. Sve se to užasno brzo izdešavalo, ne sećam se tačno, ali u najviše petnaest epizoda, dok se meni sada čini da je takav bio oduvek. Toliko se promenio da se takoreći i ne viđamo, osim kad treba da mi popuje zbog nekog dečka koji, "nije na našem nivou" ili će me "upropastiti", i kada u proseku jednom nedeljno treba da izgovori rečenicu: "Moraš već jednom da odrasteš i da vidiš šta ćeš sa svojim životom."

Ja nikako da odrastem i da vidim šta ću sa životom jer bi time lik mog brata bio ozbiljno doveden u pitanje. Producent odlaže moju zrelost koliko može budući da mu je Mario, u takozvanom privatnom životu, dečko, ludo je zaljubljen, čula sam kada se poverio našoj stilistkinji rekavši da bez njega ne može da živi, ubio bi se kada bi ta veza pukla. Tako da ja, evo već će sto osamdeseta epizoda, pravim sranja, upadam u neke lude veze, bušim jedan po jedan deo tela, već sam skoro cela istetovirana, trošim pare kao sumanuta, vraćam se kući sve ređe i nikad pre podneva, spavam do uveče, onda odlazim u klubove i to je to. Drugim rečima, moj lik šljafuje u mestu kako bi Mario napredovao. Što reče gazda mog oca Nenada, "lajf nije fer".

Međutim, promene se događaju i onda kada se sve preduzme da se one spreče. Otkako je supruga našeg producenta saznala za njegovu vezu sa Marijom, sumnjivo lako je prebolela taj "šok" i odmah počela da ga ucenjuje: ili će u seriju uvesti njenog dečka ili sledi razvod i deoba imovine, a jasno je da bi ona u ovom slučaju dobila više, mnogo više, shodno odnosu društva prema gej parovima, iako je taj otpor, navodno, prevaziđen. Svako društvo se hvali time da nema predrasuda. Ali zakon je i dalje isti. Producent bi ostao takoreći bez ičega. I stoga se u seriji pojavio Emil, Marijanina, odnosno moja velika ljubav. Kako god zna i ume producent je morao da se pobrine da Emil ostane u seriji do kraja. Zahvaljujući Emilu ostala sam i ja, provukla sam se za dlaku, jer već je u garderobi počelo da se šuška kako ću skočiti sa vrha neke očeve građevine.

Emil i ja se razbijamo od ljubavi. On nema porodicu, odnosno, njegovi su se davno razveli i svako je sa svojim novim partnerom emigrirao u neku daleku zemlju. Godinama nema nikakvog kontakta sa roditeljima, a pošto je jedinac, naša veza je dodatno ojačana. Moji su šiznuli kad sam u sto osamdeset osmoj epizodi izjavila da hoću da se udam za njega. Otac Maks je rekao: "To je totalno nepromišljeno i neodgovorno sa tvoje strane! Zar ne shvataš da je on običan uljez koji hoće da se domogne našeg bogatstva?!" Onda je moj brat Mario rekao: "Otac je u pravu! Taj tvoj tip je zgubidan, bavi se muzikom. Od čega ćete živeti? Da li si se to zapitala, ili računaš na našu imovinu?!" Majka Orleana je po običaju srknula viski pre nego što je bilo šta rekla i zapalila jednu dugačku cigaretu. Zatim je usledio njen dugi monolog o tome kako se raspitala o Emilu i saznala da se pre mene viđao sa jednom bogatom devojkom koju je šutnuo pošto je njen otac bankrotirao, dok sve vreme ima švalerke, ni sam ne zna koliko. Jedva je stigla do završne rečenice "On je najobičniji hohštapler!", budući da je tokom monologa dva puta dolivala viski.

Ova scena ujedinjenja rasturene porodice dogodiće se u sto osamdeset devetoj epizodi. Producent nije gubio vreme. Našao je neku debelu vezu u društvenom vrhu, ne znam kako, svašta se šuška, ali neću da govorim o onome što ne znam pouzdano. Neko kaže da je dao silne pare, drugi pak da se povezao sa gej klanom, kako god, uspeo je da sredi da prilikom eventualnog razvoda zadrži skoro ceo svoj imetak. Zadovoljno je požurio da to saopšti i svojoj ženi i Emilu. Toliko se drao da ga je čuo majstor tona koji se u tom trenutku zatekao u njihovoj kući, nekih šest soba dalje od salona, mislim u sobi za masažu u kojoj je popravljao muzički uređaj, ali sad to nema veze. Tonac je istoga dana preneo trač celoj ekipi "Oduvek u zauvek" i od tada, a to je bilo prekuče, među likovima je zavladao pometnja.

Ako Mariju uspe da njegov plaćeni ubica izbacila Emila iz serije, nas nekoliko sasvim sigurno ostajemo bez posla. Mene će, po svoj prilici, popeti na vrh one građevine; Emilova bivša devojka, koja se preko teških veza izborila da ga progoni kroz seriju, nesumnjivo ispada iz scenarija; veliko je pitanje šta će biti i sa Orleanom, mojom majkom, inače najboljom prijateljicom producentove supruge, jer do sada se nekoliko puta trovala – što alkoholom, što pilulama, što kombinovano. Čak je i moj otac Maks uveo novu rečenicu: "Bogami, ako se ne promeniš, ne znam šta će sa tobom biti."

U kući su očajni. Shvatili ste do sada da svi živimo od moje zarade. Otac Nenad se načisto povukao u sebe, kasno dolazi kući, nekad i preskoči noć pa se pojavi nakon dva dana, a komšinica Goca ga je, sasvim slučajno, uhvatila kako prati seriju u jednom kafiću

u blizini radionice za proizvodnju patent zatvarača. Majka je potpuno prestala da izlazi iz kuće. Do sada je bar išla na terapiju i, kako mi je objasnila njena doktorka, u velikoj meri prihvatila saradnju u lečenju agorafobije. Uspevala je da ode do prodavnice i do svoje prijateljice koja stanuje nekoliko ulica dalje od naše zgrade. Pod lekovima, ali i to je uspeh, rekla je doktorka. Sada je sve palo u vodu. Po ceo dan sedi ispred televizora i gasi ga samo kad počne serija u kojoj sam ja Marijana. Sestra se još dobro drži, mislim, u odnosu na ostale. Prihvatila je posao u školi stranih jezika "Orlando", koji je isprva odbila budući da je direktorka naznačila da "plata i nije neka, ali zato će imati korisne kontakte sa važnim ljudima". Za sada investira u garderobu, još koji mesec, tek da je klijenti ne viđaju u istom. Posle toga će, obećala je, ona da nas izdržava, ukoliko se za mene ne nađe neki lik.

Dolazim do poente. Pokušala sam da skratim priču, a razumećete da sam morala sve ovo da vam ispričam kako biste možda razumeli o čemu zapravo govorim. Reč je o tome da sam se, umesto da i ja odem u neki vid depresije kada sam saznala za Emilovu sudbinu, nekako smirila, čudno, ni sama ne umem da objasnim kako se to dogodilo i upravo to me brine. Ne samo da sam osetila taj meni do sada nepoznati unutrašnji mir, nego sam dobila i neki polet, potpuno neverovatno. Prvi put, otkako sam morala da napustim studije, čula sam sebe kako izgovaram: "Baš me briga." Konačno stvari više ne zavise od mene. Nisu ni do sada, ako ste pratili priču, ali sam ja morala da živim u iluziji da jesu. Sada ne moram. I ne znam šta ću. A potpuno sam smirena. Problem je u tome što ne osećam problem. Može li se tako živeti? Ne znam, i dalje ne znam, kao ni kako sam sebe naterala da vam sve ovo ispričam kada mi uopšte nije stalo. I znam šta ćete reći, reći ćete ono što danas govore svi: "Videćemo". I niko ne može da kaže da niste u pravu. Iskreno, i sama polažem pravo na nastavak. Ne znam otkud mi to, prosto osećam da će nastavka biti. Kad nije?

U sutrašnjoj epizodi, otkriću vam, moj otac Maks izgovara rečenicu: "Sve sam učinio, ne vredi, sada si prepuštena sama sebi!" Brat Mario pobedonosno klima glavom i odobrava očevu rečenicu. Jasno je šta sleduje. A ja, evo, šetam, uživam u jutarnjem suncu, avgust je, to vam nisam rekla, jutro su sveža, onako taman, dani ne previše topli, noći prijatne za sedenje u bašti. Po podne imam snimanje, posle idem do keja, već sam upoznala neke redovne šetače, baš se lepo družimo. Uskoro ću tamo moći da provodim koliko god hoću vremena, neću imati snimanja. Reka je čudo, voda uopšte. Dok je gledaš – dovoljno je samo da je posmatraš, ne moraš ni da je dodirneš – nekako se prikupiš, opet si u jednom komadu, a bez ikakvog truda. Prija. Strašno je koliko prija. Bojim se koliko mi je to dovoljno.